

POSTANOWIENIE

29 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T.G.

przeciwko S.B.

o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami,

na skutek skargi kasacyjnej S.B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu

z 18 kwietnia 2024 r., VIII Ca 1050/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od pozwanej na rzecz powoda z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej odpisu postanowienia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania w oparciu o pierwszą i czwartą z wymienionych przesłanek.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienia SN: z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, z 3 lutego 2012 r., I UK 271/11, nie publ.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10, nie publ.).

Zgodnie zaś z utrwalonym stanowiskiem judykatury, odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga przedstawienia, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że istotnie skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.; z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, nie publ.). Celem sformułowania powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest wykazanie jedynie oczywistego naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacji, w której

naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienia SN: z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12; z 15 października 2015 r., III CSK 198/15; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15., z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17 z 5 października 2018 r., V CSK 168/18).

Skarżąca upatrywała istnienia czterech istotnych zagadnień prawnych w interpretacji pojęciu wyjątkowego wypadku - w rozumieniu art. 52 § 2 k.r.o. - uzasadniającego możliwość ustanowienia rozdzielności majątkowej z datą wsteczną, odwołując się do kazuistycznych przykładów mających uzasadniać możliwość odmiennych ocen. Tymczasem zagadnienie prawne, z racji publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej, nie może sprowadzać się tylko do wyjaśnienia problemów w konkretnej sprawie, ale ma mieć również walor abstrakcyjny.

W orzecznictwie wyjaśniono już, że ważnymi przyczynami, o których mowa w art. 52 § 2 zdanie drugie k.r.o., uzasadniającymi wsteczne ustanowienie rozdzielności majątkowej, są tylko takie wypadki, w których z powodu separacji faktycznej niemożliwe staje się współdziałanie małżonków w zarządzie majątkiem wspólnym, przy czym ocena w tym zakresie powinna obejmować także interes rodziny i wierzycieli oraz wskazówkę; powinna być ona przy tym wyważona i ostrożna (zob. m.in. postanowienie SN z 18 grudnia 2019 r., I CSK 360/19, nie publ. oraz orzecznictwo przywołane w jego uzasadnieniu.). Mogą zdarzyć się takie sytuacje, że przed rozwiązaniem małżeństwa majątek wspólny przestaje służyć realizacji celów małżeństwa, dlatego w ustawie wprost dopuszcza się możliwość wcześniejszego ustanowienia rozdzielności majątkowej (zob. wyrok SN z 24 listopada 2017 r., I CSK 118/17, nie publ.).

Zagadnienie piąte sprowadzało się w istocie do niedopuszczalnej w postępowaniu kasacyjnym polemiki z ustaleniami faktycznymi przyjętymi przez Sąd drugiej instancji. Należy zatem przypomnieć, że w postępowaniu kasacyjnym nie można kwestionować prawidłowości ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.); nie jest w nim dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Oczywista zasadność skargi została odniesiona została natomiast do stwierdzenia przez Sąd drugiej instancji - w ocenie skarżącego wadliwego - że w niniejszej sprawie wystąpił wyjątkowy wypadek umożliwiający ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną. Nie ma jednak podstaw do uznania skargi kasacyjnej za oczywiście zasadną. Trafnie uznał Sąd drugiej instancji, że całkowita separacja stron od 1 stycznia 2015 r., w tym absolutny brak porozumienia na wszystkich płaszczyznach łączących ich spraw, zwłaszcza majątkowych, uzasadniały przyjęcie, iż w sprawie zachodziły wyjątkowe okoliczności pozwalające na orzeczenie rozdzielności majątkowej z datą wcześniejszą niż data wytoczenia powództwa. W tych okoliczności nie można dopatrzeć się rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 52 § 1 i 2 k.r.o.

Mając powyższe na uwadze, nie można przyjąć, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Grzegorz Misiurek

(M.M.)

[SOP]